

poslední aktualizace:

1. 5. 2026

Proč je Hormuzský průliv i evropské téma

Když se dnes mluví o „**válce v Íránu**“, je přesnější říct, že jde o válku vedenou proti Íránu a rovněž i kolem Íránu. Její otevřená fáze začala 28. února 2026, kdy Izrael a Spojené státy **spustily údery** na iránské cíle. Obě vlády to vysvětlovaly hrozbou iránského jaderného a raketového programu, ale už od prvních hodin bylo zřejmé, že nejde jen o bombardování na pevnině. Současně se rozběhl boj o moře, tankery i ceny energií.

První dny ukázaly logiku celé krize. Na souši se bojuje o vojenské cíle a politický tlak, na moři o chod světové ekonomiky. Teherán ví, že v přímém střetu má proti technologicky silnějším protivníkům omezené možnosti, ale v Hormuzu **drží páku**, která **dopadá** na ropu, LNG, hnojiva, letecké palivo, námořní dopravu i datové kabely mezi Asií a Evropou. Proto je průliv důležitý i pro Evropu. Ne kvůli geografické vzdálenosti, ale proto, že právě tady se z regionální války stává problém pro účty domácností, inflaci a průmysl.

Bezprostřední začátek

konfliktu přišel po zhoršení jednání o iránském jaderném programu. Agentura AP popsala, že prezident Donald Trump dal na sklonku února rozkaz k operaci Epic Fury jen několik hodin poté, co veřejně řekl, že není spokojen s průběhem rozhovorů s Teheránem. Izraelská strana útok označila za preventivní, plánovala jej měsíce a koordinovala s Washingtonem. Jinými slovy řečeno, válka nezačala náhodným incidentem, ale politickým rozhodnutím, které se opíralo o dlouhodobý spor o jaderný program, rakety a regionální moc.

Ještě důležitější je, co následovalo hned potom. Už 28. února několik rejdařů, obchodníků a producentů **pozastavilo** přepravu ropy, paliv i LNG přes Hormuz. Průliv se tedy nestal problémem až po týdnech bojů. Stal se jím ve chvíli, kdy trh uvěřil, že je ohrožen. V geopolitice totiž často nestačí, aby byl „choke point“ skutečně uzavřen. Stačí, aby se ho kapitáni lodí, pojišťovny a obchodníci začali bát.

Na přelomu února a března se provoz propadl **téměř k nule**. Agentura Reuters na datech z lodního sledování **ukazuje**, že tankerová doprava se po útocích prakticky zastavila a stovky plavidel zůstaly čekat před průlivem nebo uvnitř Perského zálivu. Česká média už na počátku března **upozorňovala**, že evropská cena plynu vyskočila téměř o polovinu, protože se trh zalekl výpadku katarského LNG. V této fázi se změnilo hlavně vnímání rizika. Hormuz přestal být mapovým bodem a stal se okamžitou cenotvornou událostí.

V první polovině března se tlak dál stupňoval. Írán **rozmístil** v průlivu zhruba tucet námořních min. To byl bod zlomu. Do té chvíle šlo hlavně o hrozbu a nervozitu, ale s minami se z krize stal i technický problém, protože minování nekomplikuje jen dnešek, ale i **návrat k normálu**. I kdyby střelba utichla, musí se trasy znovu prověřit, vyčistit a znovu pojistit. Proto se začalo mluvit nejen o uzavření průlivu, ale i o tom, jak dlouho může trvat jeho skutečné zprovoznění.

Začátkem dubna **přišlo** příměří mezi Washingtonem a Teheránem, ale v průlivu se nic zásadního nenarovalo. V tomto období Hormuzem prošlo jen sedm lodí za 24 hodin proti zhruba 140 v běžném provozu. Írán navíc lodím nařizoval plout přes jeho vody u ostrova Larak, částečně kvůli minám a částečně proto, aby dal najevo, že i v čase příměří chce o provozu rozhodovat on. Hormuz už tedy nebyl jen zbraň k uzavření, ale i nástroj k podmíněnému a politicky řízenému otevírání.

Další obrat přišel 13. dubna, kdy po neúspěšných jednáních v Islámábádu začaly Spojené státy **blokovat íránské přístavy**. Tím vznikla dvojitá blokáda. Írán škrtil průliv z jedné strany a Washington íránské lodě z druhé. Američané formálně tvrdili, že neomezují neutrální tranzit do neíránských přístavů, jenže trh to uklidnilo jen omezeně. Pojištění zdražovalo, lodě váhaly a ceny ropy znovu rostly. Od této chvíle bylo jasné, že už nejde o krátký šok, ale o vleklé přetlačování.

Sedmnáctého dubna **přišla** krátká úleva. Írán průliv dočasně otevřel a více než tucet tankerů skutečně proplulo. Na trzích se okamžitě ulevilo a ropa prudce klesla. Jenže radost trvala krátce. Už o den později Teherán omezení znovu obnovil, a navíc byla **zaznamenána** palba na některé obchodní lodě. V tu chvíli se znovu změnila povaha krize. Už nešlo jen o to, zda je průliv otevřený nebo zavřený, ale pro koho, na jak dlouho a za jakých podmínek.

V poslední dubnové dekádě se k minám a výhrůžkám přidaly i demonstrativní zásahy proti obchodním lodím. **23. dubna** Írán pomocí rojů rychlých člunů zabavil dvě kontejnerové lodě. To je důležitá změna proti první fázi války. Vedle raket, dronů a min se do popředí dostala i **asymetrická taktika** malých, rychlých a těžko předvídatelných plavidel. Pro rejdaře je to noční můra, protože taková hrozba zvyšuje riziko i tehdy, když velké íránské námořnictvo utrpělo ztráty.

Současně zůstával v oblasti uvězněn velký počet lidí. **Jednalo** se o zhruba 20 tisících námořníků na stovkách lodí, kteří zůstali v Perském zálivu bez jistoty, kdy budou moci odplout. Situace se stala zásadním **humanitárním problémem**. Nejistota, střelba, proměnlivá pravidla a dlouhé čekání na lodích. To je často přehlížená stránka celé krize. Když se řekne „blokáda Hormuzu“, většina lidí si představí cenu ropy. Jenže v první linii jsou také posádky lodí.

Ke konci dubna platí, že průliv není v normálním provozu. Několik lodí sice projelo, ale proti předválečným 125 až 140 lodím denně jde stále o zlomek obvyklého provozu. Současně platí, že Írán nabízí otevření Hormuzu výměnou za konec války a zrušení americké blokády, zatímco Washington odmítá oddělit otázku průlivu od jaderného sporu. Konflikt tak zůstává zaseknutý mezi částečným vojenským klidem a ekonomikou válkou.

Dopady jsou větší než

samotná ropa. Přes Hormuz běžně proudí asi pětina světové ropy a velké objemy LNG z Perského zálivu. Přes oblast však zároveň vedou i podmořské optické kabely spojující Asii, státy Zálivu a Evropu. Podle ITU po mořském dně běží asi 99 procent světového internetového provozu. Když se tedy řekne „Hormuz“, nejde jen o benzin na pumpě. Jde i o chemii, hnojiva, letecké palivo, pojištění lodí, data i logistiku.

Na cenách je to vidět okamžitě. Na konci dubna byl Brent (druh ropy) **znovu** nad 110 dolary za barel. Evropský trh s plynem mezitím zůstal napjatý. ACER (Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů) **varoval**, že Unie nemusí před zimou stihnout naplnit zásobníky na 90 procent. Zásoby byly 23. dubna jen na 31 procentech a evropské ceny plynu byly zhruba o 40 procent výš. To je přesně mechanismus, kterým se vzdálená válka mění ve velmi domácí ekonomický problém.

Evropě navíc nehrozí jen **dražší** topení a elektřina. AP **citovala** šéfa IEA s varováním, že Evropa měla v polovině dubna „možná šest týdnů“ zásob leteckého paliva, pokud by blokáda trvala. Guardian pak **psal**, že drahé palivo a možné výpadky začínají ohrožovat hlavně menší evropská letiště a regionální linky. K tomu je třeba připočítat dražší hnojiva a problémy s průmyslovými vstupy z Perského zálivu, včetně hliníku. Výsledkem není jeden izolovaný energetický šok, ale širší nákladová vlna, která se může přelévat do cen potravin, dopravy i výroby.

Pro Evropskou unii je důležité pochopit jednu věc. I když není hlavním odběratelem všeho, co přes Hormuz proudí, je mimořádně **citlivá** na výpadek posledních volných nákladů LNG, které na globálním trhu určují cenu. Reuters **připomíná**, že po odklonu od ruské energie je Evropa mnohem víc odkázána na dovoz LNG a že Katar dodával asi 9 procent unijního LNG. Zároveň právě evropské země jako Británie, Itálie, Belgie a Polsko patří mezi ty, které byly na dovoz LNG přes Hormuz nadprůměrně navázané. Evropa je sice méně zranitelná než část Asie, ale rozhodně není mimo nebezpečí.

Průliv je pro Evropu důležitý i strategicky. Z posledních týdnů je vidět, že alternativy existují, ale jsou omezené a drahé. Některé suroviny lze přesouvat jinými trasami nebo ropovody, jenže ne v objemu, který by nahradil dlouhodobě zaškrcený Hormuz. I proto Evropská komise **rozjela** koordinaci doplňování plynových zásob, přípravu nouzových energetických opatření a tlak na rychlejší elektrifikaci. Současně se v Evropě rozběhla debata o námořní bezpečnosti. Británie a Francie **začaly** připravovat možnosti, jak po válce chránit plavbu a čistit vodu od min. Krize v Hormuzu tak Evropě znovu připomněla, že energetická bezpečnost a bezpečnost námořních tras jsou jedna a tatáž věc.

A je tu ještě jeden rozměr, který často uniká, totiž **digitální infrastruktura**. Přes mořské dno v oblasti **vedou** kabely typu AAE-1 nebo FALCON, které spojují jih a jihovýchod Asie, státy Zálivu, Egypt a Evropu. Jinými slovy, Hormuz není jen energetický, ale i datový „choke point“. Pokud by došlo k nehodě, sabotáži nebo poškození při bojích a minování, Evropa by necítila jen dražší energii, ale i problémy s konektivitou, cloudem, finančními transakcemi a digitálními službami.

Pro Českou republiku

je podstatné něco jiného než pro pobřežní státy. Nehrozí nám fyzické „vypnutí kohoutku“ z Hormuzu ze dne na den, ale dovoz krize přes ceny. Jsme vnitrozemská ekonomika napojená na evropský trh, německý průmysl a mezinárodní dopravu. Když zdraží ropa, LNG, letecké palivo, hnojiva nebo pojištění lodí, promítne se to do nafty, benzínu, nákladů firem i inflace. Praktický dopad už byl vidět na čerpacích stanicích. Do 19. března zdražila v Česku nafta od konce února zhruba o deset korun na litr a benzin asi o šest korun. Drahá ropa se už propisuje do inflace a vláda kvůli napětí dál upravuje cenové stropy pohonných hmot. To je dobrá připomínka, že i země bez moře může velmi rychle pocítit krizi v úžině vzdálené tisíce kilometrů.

Stejně důležité je, že dopad na Česko není jen „benzínový“. Tlak je vyvíjen rovněž na plyn i elektřinu a na stole jsou i další možné inflační výkyvy. Přes průliv neproudí jen ropa a plyn, ale i močovina a další vstupy pro výrobu hnojiv. Pokud se Hormuz stane dlouhodobě nespolehlivým místem, nezdraží jen cestování a vytápění. Zdražit může i přeprava zboží, výroba, část potravin a vše, co je navázané na evropské dodavatelské řetězce.

Stručně řečeno, Hormuzský průliv je pro Evropu i Česko **důležitý** ne proto, že bychom všichni žili z íránské ropy, ale proto, že je to místo, kde se potkává bezpečnost, obchod a každodenní život. Když v Íránu probíhají boje, Evropa neplatí jen vyšší účet za energii. Platí i za to, že světová ekonomika znovu zjistí, jak nebezpečné je být závislá na několika úzkých uzlech. A Česko, které už jednou zažilo, co s ekonomikou udělá energetický šok, má velmi praktický důvod tuhle úžinu sledovat. Každé další zhoršení se může projevit na pumpách, ve firemních nákladech i v cenách pro běžné domácnosti.